

STICHTING DIOGENES LEIDEN

NIEUWSBRIEF 1

19 AUGUSTUS 2015

Een nieuwe nieuwsbrief

Waarschijnlijk kent u de Stichting Diogenes Leiden, bijvoorbeeld omdat u huurder van een van onze panden bent, een andere relatie met Diogenes hebt of gewoon belangstellend bent. Misschien kijkt u af en toe op onze website. En als u weer eens langs een van onze panden in de Leidse binnenstad komt, vraagt u zich misschien af hoe het nu met Diogenes gaat.

Het bestuur van Diogenes wil u graag op de hoogte houden van wat er gebeurt. Daarom hebben we besloten om een digitale nieuwsbrief uit te brengen. Die zal niet op vaste tijdstippen verschijnen, maar alleen als er interessante ontwikkelingen te melden zijn.

Wij hopen dat zulke ontwikkelingen zich de komende tijd regelmatig zullen voordoen. Dat heeft te maken met een project waarvan de voorbereiding veel van onze aandacht vraagt: de restauratie van de panden op de Hogewoerd die Diogenes vorig jaar heeft gekocht. Over de stand van zaken daarbij kunt u meer lezen in deze nieuwsbrief. Maar ook andere zaken komen aan de orde.

In de nieuwsbrief wordt op diverse plaatsen verwezen naar onze website: www.diogenes-leiden.nl. Daar kunt u nog veel meer lezen en zien. De website wordt regelmatig geactualiseerd en aangevuld.

Wij hopen dat u deze nieuwsbrief met plezier zult lezen. En als u vragen of reacties hebt: laat het ons weten! Het mailadres nieuwsbrief@diogenes-leiden.nl staat ervoor open.

Namens het bestuur van Diogenes,
Laurens Beijen, voorzitter

Het nieuwe Hogewoerdproject

In oktober 2014 heeft Diogenes Leiden een belangrijke nieuwe aankoop gedaan. De panden Hogewoerd 59-63 kwamen na het overlijden van de eigenares te koop en Diogenes is erin geslaagd om ze te kopen. Hogewoerd 59-61, dat als één pand geldt, en Hogewoerd 63 hebben allebei de status van rijksmonument. De panden staan op een steenworp afstand van een eerder project van Diogenes: Hogewoerd 30-32 en Watersteeg 1-9.

Iets uit de geschiedenis van Hogewoerd 59-61

Hogewoerd 59-61 bestaat oorspronkelijk uit drie eeuwenoude panden. In 1802 en 1803 slaagde een jonge ondernemer, Jan Samuel Timmerman Thijssen, erin om ze te kopen. Hij voegde de benedenverdiepingen samen en vestigde daar een wijnkoperij. Al in 1804 verkocht hij het hele complex aan drie andere ondernemers: Jacob Gerlings, Jean Gijsberto de Mey van Streefkerk en Jan Hendrik Kraane. Gerlings overleed in 1813; de beide anderen verkochten de wijnkoperij in 1833 aan Johannes Zandvliet. Zandvliet bleef ruim veertig jaar wijnkoper. Na zijn overlijden in 1875 werd het bedrijf gekocht door de uit Delft afkomstige Gerardus Hubertus Maat. In 1919 werd hij opgevolgd door zijn zoon Cornelis Carolus Maria (Kees). Diens dochter Maria Hubertina Sophia (Mieke) was vanaf 1963 de derde eigenaar uit de familie Maat. De wijnkoperij bleef bestaan tot vlak voor haar overlijden in november 2013.

Op de eerste verdieping en de zolder van het meest linkse pand is in 1803 een afzonderlijke bovenwoning gemaakt. De toegangsdeur daarvan bevindt zich schuin daaronder. Die woning kreeg bij de invoering van de huidige huisnummering rond 1870 het adres Hogewoerd 61. De wijnkoperij en de andere woonruimten op de verdiepingen kregen het nummer 59.

Op onze website kunt u nog meer lezen over de geschiedenis van de wijnkoperij: [Uit de geschiedenis van Hogewoerd 59-61](#).

Iets uit de geschiedenis van Hogewoerd 63

De Leidse historicus Piet de Baar heeft onderzoek gedaan naar de vroege geschiedenis van Hogewoerd 63. Zijn conclusies heeft hij neergelegd in het artikel '*Een huis op de Hogewoerd, hoek Koenesteeg, in de zestiende en zeventiende eeuw*' dat kan worden gedownload vanaf de webpagina [Uit de geschiedenis van Hogewoerd 63](#). Op diezelfde webpagina is ook veel te lezen over Hogewoerd 63 in de achttiende, negentiende en twintigste eeuw. In 1917 werd het pand gekocht door C.C.M. Maat, de toekomstige eigenaar van de ernaast gelegen wijnkoperij. Hij en later zijn dochter trokken het echter niet bij hun bedrijf; zij verhuurden Hogewoerd 63 steeds afzonderlijk.

Een bijzonder aspect van Hogewoerd 63 is dat de dichter Piet Paaltjens (François Haverschmidt) daar gedurende zijn Leidse studententijd, van 1852 tot 1858, heeft gewoond. Op de website is aan Piet Paaltjens en zijn huisbaas een aparte pagina gewijd ([De doodbidder Van Ewijk en Piet Paaltjens](#)). Die pagina wordt waarschijnlijk binnenkort nog uitgebreid.

Vorbereidende werkzaamheden in 59 en 61

Ter voorbereiding op de toekomstige restauratie hebben bestuursleden van Diogenes en enkele vrijwilligers alvast de handen uit de mouwen gestoken in Hogewoerd 59 en 61. Vooral in de bovenwoning Hogewoerd 61 leverde dat enkele bijzondere vondsten op.

Zo kwam na het verwijderen van boardplaten onder de ramen in de voorkamer een bord te voorschijn met een opschrift in negentiende-eeuwse stijl. Onderaan staat "J. Zandvliet". Dit bord moet aan de gevel hebben gehangen in de periode 1833 – 1875 waarin Johannes Zandvliet eigenaar was van de wijnkoperij.

Een andere verrassing was de vondst onder een plaat en een groot aantal lagen behang van een muurschildering die volgens kenners uit het midden van de achttiende eeuw stamt.

Er zal onderzoek worden gedaan naar de muurschildering en naar de aangetroffen behangresten. Voor dat laatste is inmiddels een afspraak gemaakt met de kunst- en interieurhistoricus Richard Harmanni.

Op de pagina [Vorbereidend werk op Hogewoerd 61](#) zijn meer foto's te zien.

Restauratieplannen

Als eerste stap voor de restauratie van het wijnkoperij-complex heeft Diogenes opdracht gegeven aan Jan Dröge van het Bureau voor Bouwhistorie uit Leiden voor het opstellen van een bouwhistorische opname voor Hogewoerd 59-61. Hij heeft op 23 maart een eerste versie van zijn rapport uitgebracht.

De resultaten van dit onderzoek zijn voorgelegd aan drie gerenommeerde architectenbureaus. Aan hen is gevraagd om, rekening houdend met de monumentale waarden, een of meer schetsen voor te leggen waarin zij mogelijkheden laten zien voor een restauratieplan.

Het bestuur van Diogenes heeft op 20 mei gekozen voor de ideeën van Architectenburo Marcel van Dijk. In zijn voorstel komen er drie woningen (eventueel met een woon-werkkarakter) aan de Hogewoerd en een vierde woning op het achterterrein. De woningen sluiten zo veel mogelijk aan bij de bouwmassa's van de oorspronkelijke panden. De karakteristieke brede voorgevel blijft gehandhaafd.

Het restauratieplan wordt nu verder uitgewerkt. De eerste schetsen zijn al besproken met de gemeente Leiden.

Er zijn ook al contacten geweest met het Nationaal Restauratiefonds over een lening voor de restauratie. Het gaat om een kostbaar project waarbij het niet mee zal vallen om een evenwicht te vinden tussen de kosten en de opbrengsten.

Voor Hogewoerd 63, dat nu nog verhuurd is, zal een afzonderlijk restauratieplan worden gemaakt.

Een driekamerappartement te huur

Per 11 september 2015 komt het driekamerappartement Hogewoerd 32a beschikbaar voor nieuwe huurders. Het is de benedenverdieping van het huis op de foto hiernaast.

De huurprijs is € 881,10 per maand.

Meer informatie is te vinden op de pagina [Hogewoerd 32a: te huur vanaf half september](#).

Diogenes en de Open Monumentendagen

De Open Monumentendagen Leiden 2015 zijn op zaterdag 12 en zondag 13 september. Op beide dagen zal Diogenes de bedrijfsruimte van de voormalige wijnkoperij Hogewoerd 59-61 openstellen voor geïnteresseerden. In het pand zullen diverse standjes en informatiepanelen aanwezig zijn: niet alleen van Diogenes zelf, maar ook van de architect Marcel van Dijk en de bouwhistoricus Jan Dröge. De Leidse vestiging van de wijnkoperij Henri Bloem zal de bezoekers in de gelegenheid stellen om enkele van haar wijnen te proeven.

Zo mogelijk zal ook de bovenwoning Hogewoerd 61 worden opengesteld. Of dat inderdaad mogelijk is, hangt af van de vraag of er voldoende vrijwilligers beschikbaar zijn om informatie te verstrekken en toezicht te houden. Vrijwilligers zijn dus welkom!

Meer informatie staat op de pagina [Hogewoerd 59-61 op de Open Monumentendagen](#).